

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 10 din 5 ianuarie 2012
Emitent CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A TREIA

HOTĂRÂRE
din 19 iulie 2011

în Cauza Rupa împotriva României (nr. 2)

Strasbourg
(Cererea nr. 37.971/02)

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În Cauza Rupa împotriva României (nr. 2),

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, președinte, Corneliu Bîrsan, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, Luis López Guerra, Mihai Poalelungi, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu la 21 iunie 2011,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată.

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 37.971/02) îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, dl Vili Rupa (*reclamantul*), a sesizat Curtea la data de 12 septembrie 2002 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamantul este reprezentat de Dan Mihai, avocat în București. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul guvernamental, dl Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La data de 23 februarie 2010, Curtea a declarat cererea parțial inadmisibilă și a decis să comunice Guvernului capetele de cerere întemeiate pe art. 3, 6 §§ 1 și 3 c) și 13 din Convenție, astfel cum au fost invocate de reclamant în formularul de cerere. În conformitate

cu art. 29 § 1 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamantul s-a născut în 1973 și locuiește în Hunedoara.

A. Originea cauzei

5. Reclamantul este înscris la Direcția de muncă și protecție socială ca persoană cu handicap de gradul II.

6. În noaptea de 17 spre 18 septembrie 2000, în timp ce ieșea dintr-un bar împreună cu alte 3 persoane, reclamantul a fost interpellat de o patrulă de securitate formată din 2 agenți de poliție (C.D. și E.A.) și 2 jandarmi, care sosiseră la fața locului cu două autovehicule particulare. Agenții de poliție i-au cerut să prezinte actele de identitate.

Reclamantul a refuzat, replicând că era bine cunoscut de agenții de poliție din Hunedoara. Drept urmare, C.D. ar fi scos pistolul și l-ar fi amenințat pe reclamant. Agenții de poliție au insistat în demersurile lor, amenințând reclamantul cu o amendă. Reclamantul s-a infuriat și l-a lovit pe E.A., care a căzut. Reclamantul a spart geamul portierelor din dreapta autoturismului lui C.D. și apoi a plecat de la fața locului.

B. Cercetarea penală împotriva reclamantului

7. Convocat la Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara în legătură cu incidentele din noaptea de 17 spre 18 septembrie 2000, reclamantul s-a prezentat la 27 septembrie 2000. Într-o declarație olografă, acesta a declarat că agenții de poliție erau în stare de ebrietate, că îl amenințaseră și că nu își mai amintea ce se întâmplase în continuare.

În aceeași zi, reclamantul a fost informat cu privire la drepturile sale și ulterior a fost interogat în prezența lui C.R., avocatul numit din oficiu în aceeași zi pentru a-l asista pe reclamant, care îl acceptase în calitate de apărător, în lipsa mijloacelor pentru a angaja un avocat ales. Reclamantul a reiterat în declarație faptul că agenții de poliție erau în stare de ebrietate.

8. La data de 28 noiembrie 2000 a fost începută urmărirea penală împotriva acestuia și procurorul l-a audiat a doua oară pe reclamant, asistat de L.B., avocat desemnat din oficiu. Potrivit afirmațiilor reclamantului, procurorul i-ar fi refuzat asistența din partea unui avocat ales. Acesta pretinde, de asemenea, că a fost bătut de polițiști mascați în biroul procurorului, în prezența lui L.B., care nu a reacționat.

Guvernul contestă aceste acuzații.

9. În aceeași zi, reclamantul a fost arestat preventiv în centrul de detenție al Comisariatului de poliție din Hunedoara. Pe mandatul de arestare, acesta a menționat că fusese arestat fără prezența unui avocat.

10. În cursul urmăririi penale reclamantul a fost supus unui examen psihiatric. Laboratorul Județean de Medicină Legală Hunedoara a stabilit că reclamantul prezenta o „tulburare severă a personalității de tip excitabil-impulsiv și antisocial, cu grave tulburări comportamentale“. Drept urmare, raportul de expertiză a concluzionat că la momentul faptelor discernământul reclamantului era diminuat.

11. Prin rechizitoriul din 29 noiembrie 2000 reclamantul a fost trimis în judecată în fața Judecătoriei Hunedoara. Acesta era acuzat de ultraj verbal la adresa unui polițist și de ultraj cu violență împotriva unui polițist, precum și de distrugere.

12. La data de 1 decembrie 2000, la sosirea sa în închisoarea Bârcea Mare, a fost întocmit la spitalul închisorii un certificat medical care atesta că reclamantul era sănătos. În certificatul respectiv nu a fost menționată nicio urmă de rană.C. Procedura penală în fața instanțelor naționale

13. La termenul din 14 decembrie 2000 în fața Judecătoriei Hunedoara, reclamantul, asistat de un avocat desemnat din oficiu, B.E., și-a manifestat dorința de a fi asistat de avocatul D.E., dar, în cele din urmă, la data de 11 ianuarie 2001, a încheiat un contract de asistență juridică cu avocatul P.M.

14. Interogat la 11 ianuarie 2001 în fața instanței, reclamantul, asistat de P.M., a reiterat versiunea sa asupra faptelor. Acesta a menționat că îi dăduse doar o palmă lui E.A., care, la momentul incidentelor, era în stare de ebrietate. Reclamantul a adăugat că s-a prezentat de bună voie în fața procurorului pentru a fi audiat. În plus, s-a plâns că fusese bătut în biroul procurorului în cursul interogatoriului și că fusese împiedicat să angajeze un avocat. De asemenea, acesta a susținut că era „handicapat mintal“.

Cei doi agenți de poliție, C.D. și E.A., au fost, de asemenea, audiați de instanță.

15. La 25 ianuarie și 8 februarie 2001 cei 4 martori prezenți la momentul faptelor au declarat în fața instanței că polițiștii nu se prezentaseră, că erau în stare de ebrietate, că E.A. fusese nepoliticos cu ei, că îl amenințase pe reclamant cu pistolul și că îl amendează; că, în ceea ce îl privește pe reclamant, acesta nu îi amenințase pe polițiști, dar că îi dăduse o palmă lui E.A. În plus, martorul S.C. a declarat că în cursul cercetării fusese obligat de procuror să dea declarații împotriva reclamantului.

Jandarmii au negat că polițiștii consumaseră alcool în acea noapte sau că fuseseră agresivi cu reclamantul.

16. În cursul dezbaterilor E.A. a prezentat un certificat medico-legal emis la data de 19 septembrie 2000, prin care se constatau leziunile cauzate de reclamant. Conform certificatului, polițistul prezenta o „otită traumatică dreaptă, o posibilă ruptură a timpanului“, leziunile puteau data din 18 septembrie 2000 și necesitaseră 16-17 zile de îngrijiri medicale.

17. La 15 februarie 2001, fondându-se pe declarațiile reclamantului și ale martorilor, precum și pe concluziile certificatului medico-legal din 19 septembrie 2000, instanța l-a condamnat pe reclamant la o pedeapsă de 6 luni de închisoare cu executare, sub acuzația de ultraj asupra unui polițist și ultraj cu violență. Aceasta l-a obligat, de asemenea, să urmeze un tratament medical până la însănătoșire.

Instanța a reținut că reclamantul refuzase să prezinte actele polițistului, care, în consecință, îl avertizase că îl va amenda; că reclamantul se enervase și începuse să insulte și să amenințe polițiștii și că, după ce fusese amenințat la rândul său cu pistolul de către C.D., îi dăduse o palmă lui E.A. și spărsese geamul portierelor de pe partea dreaptă a autoturismului lui C.D.

18. Reclamantul a declarat apel împotriva acestei hotărâri, solicitând să fie achitat, pe motiv că elementele constitutive ale infracțiunii de ultraj nu erau întrunite în speță. Acesta a considerat că fusese provocat de polițiștii care erau la curent cu starea lui de sănătate și a reiterat faptul că martorii confirmaseră, în fața judecătoriei, versiunea sa privind faptele.

Prin Hotărârea din data de 14 ianuarie 2002, Tribunalul Hunedoara a respins apelul reclamantului ca nefondat. Tribunalul, întemeindu-se pe documentele din dosar și pe declarațiile făcute de martorii pe care i-a audiat, a considerat în fapt că reclamantul a recunoscut că avusese un comportament agresiv față de polițiști, astfel cum rezulta din probele administrate, și a concluzionat că judecătoria apreciasse corect faptele. La prima audiere reclamantul a fost asistat de un avocat desemnat din oficiu, V.B., și, ulterior, de avocații aleși, întâi S.E., iar apoi S.G.

19. Reclamantul a formulat recurs împotriva acestei hotărâri, solicitând să fie achitat, pe motiv că polițiștii abuzaseră de funcția lor și că, prin urmare, nu erau întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de ultraj. Recursul reclamantului a fost redactat de un avocat ales, G.S., dar, în fața curții de apel, acesta a fost asistat de un avocat desemnat din oficiu, M.S.

Recursul a fost respins ca nefondat prin Hotărârea definitivă din 14 martie 2002 a Curții de Apel Alba Iulia, redactată la data 18 aprilie 2002. Curtea a considerat că acuzațiile reclamantului, conform cărora acesta fusese agresat de polițiști, nu erau justificate.

20. Reclamantul a fost deținut între 28 noiembrie 2000 și 27 mai 2001, dată la care a fost eliberat, după ce executase în întregime pedeapsa.

21. La 19 și 26 februarie 2001 reclamantul a fost îngrijit la infirmeria penitenciarului pentru o nevralgie intercostală.

22. În timp ce reclamantul se afla în închisoare, Comitetul Helsinki România i-a făcut o vizită, în urma căreia a fost întocmit un raport privind situația sa. În concluziile acestui raport, comitetul a reținut următoarele, în privința agresiunilor la care ar fi fost supus reclamantul cu ocazia audierii sale de către procuror la data de 28 noiembrie 2000:

„Vili Rupa are o listă de cinci martori care l-au văzut când a fost adus la închisoare și care pot confirma că prezenta urme de agresiune (S.U., F.B., G.S.P., N.S. și C.D). [...] G.S.P. [...] a confirmat că îl văzuse pe Vili Rupa la sosirea acestuia în închisoare și că acesta prezenta urme vizibile de lovituri la cap [...] ”

23. Guvernul contestă caracterul pertinent și obiectiv al acestui raport, în măsura în care reprezentantul reclamantului în fața Curții este, de asemenea, membru al acestei ONG.

D. Plângeri penale privind relele tratamente

24. La data de 29 martie 2002 reclamantul a adresat procurorului general o plângere împotriva procurorului care îl audiasse la data de 28 noiembrie 2000. Acesta pretindea că în biroul procurorului și în prezența lui L.B., avocatul desemnat din oficiu, polițiști mascați îl bătuseră, aplicându-i lovituri cu picioarele în cap și în coaste.

Plângerea sa a fost trimisă la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia.

25. La data de 24 mai 2002 procurorul i-a audiat pe A.R. și L.T., 2 avocați care au declarat că au fost desemnați din oficiu pentru a-l reprezenta pe reclamant în cursul anchetei penale. Aceștia au declarat că reclamantul nu fusese agresat în prezența lor și că, prudent cu privire la boala reclamantului, procurorul fusese atent cu el pentru a evita să îl provoace.

În aceeași zi parchetul a emis o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale în cauză, considerând, în lumina declarațiilor avocaților numiți din oficiu și a hotărârilor judecătorești pronunțate în procedura penală împotriva reclamantului, că acuzațiile acestuia de rele tratamente erau nefondate.

Tot la data de 24 mai 2002 procurorul i-a trimis reclamantului o scrisoare prin care l-a informat cu privire la rezoluția de neîncepere a urmăririi penale în cauză, în măsura în care acesta considerase că măsurile luate împotriva reclamantului fuseseră legale. Reclamantul nu a primit copia integrală a rezoluției procurorului.

26. La 4 aprilie 2004 reclamantul a reiterat plângerea sa, pretinzând că, în biroul procurorului, în prezența avocatului desemnat din oficiu, polițiști mascați îi aplicaseră lovituri cu picioarele în cap, nas și stomac. La data de 26 aprilie 2005 Parchetul de la lângă Curtea de Apel Alba Iulia a emis o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale, pe motiv că faptele fuseseră examinate deja de parchet în luna mai 2002 și că se concluzionase că reclamantul beneficiase de asistența unui avocat și că nu fusese agresat. În aceeași zi procurorul i-a trimis reclamantului copia rezoluției sale, fără a preciza căile de atac. Adresa la care procurorul a trimis scrisoarea nu corespundea cu cea indicată de reclamant în plângerea sa.

Reclamantul nu a contestat rezoluția parchetului.

II. Dreptul intern relevant

27. Ansamblul dispozițiilor relevante din Codul de procedură penală privind căile de atac disponibile pentru a contesta o rezoluție a parchetului, adică art. 278 și 278¹, introdus de Legea nr. 281/2003 privind modificarea și completarea Codului de procedură penală și a unor legi speciale, sunt citate exhaustiv în cauzele *Dumitru Popescu* (nr. 1) (nr. 49.234/99, §§ 43-46, 26 aprilie 2007) și *Stoica împotriva României* (nr. 42.722/02, § 45, 4 martie 2008).

În plus, Legea nr. 480/2004 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, în vigoare începând din 26 noiembrie 2004, a modificat art. 278 din Codul de procedură penală, pentru a preciza, între altele, că plângerea împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale a procurorului se depune în termen de 20 de zile de la data comunicării acestei rezoluții. Aceeași lege a introdus obligația autorităților de comunicare a copiei rezoluției prin care se soluționează plângerea împotriva unei rezoluții de neîncepere a urmăririi penale.

28. Jurisprudența și doctrina sunt unanime în a considera că numărul de zile de îngrijiri medicale constituie elementul hotărâtor pentru încadrarea juridică a atingerilor aduse integrității fizice a persoanelor. Din practică și din doctrină reiese că noțiunea de „zile de îngrijiri medicale” nu se confundă nici cu perioada de incapacitate de muncă, nici cu cea de spitalizare. Stabilirea numărului de zile de îngrijiri medicale este atributul exclusiv al medicului legist care, în urma unui examen medico-legal, întocmește un certificat, ale cărui concluzii sunt necesare instanțelor.

29. Codul de procedură penală prevede, la art. 114-116, că, în cazul atingerii aduse integrității fizice unei persoane, organele de urmărire penală pot solicita medicilor legiști să efectueze o examinare medico-legală a urmelor prezente pe corpul victimei.

30. La momentul faptelor, activitatea de medicină legală era reglementată de Ordonanța Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală și de regulamentul adoptat la 7 septembrie 2000 în comun de Ministerul Justiției și al Sănătății privind procedura de efectuare a expertizelor medico-legale.

31. Acest ultim text prevede, la art. 15, că examinarea medico-legală în vederea întocmirii unui certificat medico-legal trebuie să fie efectuată înainte de dispariția leziunilor și, în orice caz, cel târziu la 30 de zile de la data agresiunii.

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 3 din Convenție sub aspect material

32. Reclamantul se plânge că a fost bătut, la data de 28 noiembrie 2000, cu ocazia audierii sale de către procuror, și că, fiind plasat în detenție imediat după agresiune, autoritățile l-au privat de orice posibilitate de a se prezenta în fața unui medic pentru constatarea leziunilor sale. De asemenea, invocă absența eficienței anchetei efectuate de parchet ca urmare a acuzațiilor sale de rele tratamente. Acesta invocă art. 3 din Convenție, redactat după cum urmează:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Asupra admisibilității

33. Guvernul invocă, în primul rând, neepuizarea căilor de recurs interne. Acesta arată că reclamantul și-ar fi putut atinge scopul utilizând calea de atac prevăzută de art. 278 și 278¹ din Codul de procedură penală, introducând, în speță, o acțiune în fața instanțelor interne împotriva rezoluțiilor de neîncepere a urmăririi penale din 24 mai 2002 și 26 aprilie 2005 ale Parchetului de pe lângă Judecătoria Alba Iulia. Guvernul consideră că acțiunea prevăzută la articolele sus-menționate era suficientă, accesibilă și eficientă în sensul art. 35 § 1 din Convenție.

34. Reclamantul pretinde că nici rezoluția din data de 24 mai 2002 și nici motivele invocate de procuror pentru emiterea acesteia nu i-au fost comunicate niciodată, ceea ce a făcut imposibilă exercitarea de către acesta a vreunei căi de atac, atât înainte, cât și după intrarea în vigoare a Legii nr. 281/2003. Acesta susține că adoptarea Legii nr. 480/2004 demonstrează că, la momentul faptelor, legislația era deficicientă și nu îi asigura persoanei în

cauză o apărare efectivă, deoarece aceasta nu putea cunoaște motivele prezentate de procuror pentru respingerea unei plângeri.

În plus, reclamantul subliniază că Rezoluția din 26 aprilie 2005 nu i-a parvenit niciodată deoarece procurorul a indicat o adresă greșită. Acesta nu exclude posibilitatea ca scrisoarea să fi fost trimisă în mod deliberat la o altă adresă pentru a-l împiedica să facă plângere împotriva respectivei rezoluții.

Acesta concluzionează că, având în vedere erorile din comunicarea rezoluțiilor parchetului, termenul pentru contestarea acestor rezoluții nu a început să curgă.

35. Guvernul admite că Rezoluția procurorului din 26 aprilie 2005 a fost trimisă la o adresă greșită.

36. Curtea reamintește că, în conformitate cu jurisprudența sa constantă, art. 35 § 1 din Convenție le impune reclamantilor epuizarea căilor de atac disponibile în mod normal și suficiente în ordinea juridică internă pentru a le permite obținerea unei reparații pentru încălcările pretinse. Totuși, subliniază că trebuie să aplice respectiva regulă ținând seama în mod corespunzător de context, cu o anumită flexibilitate și fără un formalism excesiv. Acest lucru înseamnă că, în special, Curtea trebuie să analizeze în mod realist nu doar acțiunile prevăzute în teorie în sistemul juridic al părții contractante în cauză, ci și situația personală a reclamantului (*Selmouni împotriva Franței* [MC], nr. 25.803/94, § 77, CEDO 1999-V).

37. În speță, Curtea observă că noua cale de atac citată de Guvern a devenit disponibilă după mai mult de 3 ani de la data faptelor care i-au cauzat prejudicii reclamantului.

38. Curtea nu exclude posibilitatea ca procedura instituită de articolul citat anterior să îi fi permis reclamantului să conteste rezoluțiile parchetului în fața unei instanțe (*mutatis mutandis*, *Stoica*, citată anterior, § 107). Totuși, pentru acest lucru ar fi fost necesar ca cele două rezoluții în cauză să îi fie comunicate în mod corespunzător și rapid, ceea ce nu s-a întâmplat în speță (*mutatis mutandis*, *Lupașcu împotriva României*, nr. 14.526/03, § 42, 4 noiembrie 2008).

39. Într-adevăr, scrisoarea pe care procurorul a trimis-o reclamantului la data de 24 mai 2002 nu oferea detalii suficiente cu privire la motivele de respingere a plângerii reclamantului pentru a-i permite acestuia să conteste, dacă era cazul, rezoluția procurorului (*a contrario*, *Chiriță împotriva României*, nr. 37.147/02, § 100, 29 septembrie 2009).

În plus, rezoluția de neîncepere a urmăririi penale emisă de procuror la data de 26 aprilie 2005 nu a fost comunicată în bună formă, astfel cum recunoaște Guvernul.

Prin urmare, Curtea concluzionează că reclamantul nu a avut nicio posibilitate efectivă de a utiliza calea de atac invocată de procuror.

40. De asemenea, Curtea observă că, deși reclamantul a prezentat plângerea sa Judecătorei Deva, la 11 ianuarie 2001, cu ocazia audierii sale, nici instanța și nici procurorul nu au dat curs plângerii sale.

41. În lumina considerentelor precedente și fără să conteste totuși principiul eficienței acțiunii introdus de art. 278¹ din Codul de procedură penală, Curtea consideră că, în circumstanțele speței, această acțiune nu poate fi considerată adecvată pentru obținerea unei reparații a încălcărilor pretinse.

Prin urmare, excepția preliminară a Guvernului nu poate fi reținută.

42. De asemenea, Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De altfel, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, urmează a fi declarat admisibil.

B. Asupra fondului

1. Argumentele părților

43. Reclamantul susține că există martori care pot confirma leziunile sale, dar că procurorul a refuzat sistematic să îi audieze. În plus, acesta afirmă că, prin contestarea credibilității raportului întocmit de Comitetul Helsinki din România, susținerile Guvernului

aduc în mod gratuit atingere atât asociației, a cărei reputație este impecabilă, cât și avocaților care lucrează în cadrul acesteia.

De asemenea, reclamantul afirmă că a fost supus unui examen medical abia după 3 zile de la arestarea sa și că, în orice caz, fișa medicală din data de 1 decembrie 2000 nu dovedește absența leziunilor. El invocă, în acest sens, hotărârea pronunțată cu privire la cererea sa anterioară înaintată Curții (*Rupa nr. 1*, citată anterior, § 145).

44. Guvernul neagă faptul că reclamantul ar fi fost supus unor rele tratamente de către polițiști. Acesta consideră că reclamantul nu a dovedit acuzațiile sale, care sunt contrazise de fișa medicală întocmită la data de 1 decembrie 2000 cu ocazia arestării sale și de rezultatul anchetei desfășurate de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia. Prin urmare, având în vedere că era vorba despre o simplă acuzație de rele tratamente, nedovedită, Guvernul susține că nu avea obligația de a dovedi contrariul, adică absența leziunilor. În această privință, Guvernul invocă hotărârile *Klaas împotriva Germaniei* (22 septembrie 1993, § 30, seria A nr. 269) și *Irlanda împotriva Regatului Unit* (18 ianuarie 1978, § 161 *În fine*, seria A nr. 25).

2. Motivarea Curții

45. Curtea face trimitere la principiile generale dezvoltate în jurisprudența sa referitoare la problema stabilirii dacă o persoană aflată sub controlul agenților statului a fost supusă unor tratamente sancționate de art. 3 din Convenție (*Rupa nr. 1*, citată anterior, paragrafele 93-100). Aceasta amintește, în special, că acuzațiile de rele tratamente trebuie să fie dovedite „dincolo de orice îndoială rezonabilă” prin elemente de probă adecvate și că, în ceea ce privește aprecierea probelor, Curtea joacă un rol subsidiar și trebuie să dea dovadă de prudență înainte de a-și asuma rolul unei instanțe de prim grad de jurisdicție care trebuie să judece fapte, atunci când circumstanțele unei anumite cauze nu îi impun acest lucru (*Rupa nr. 1*, citată anterior, § 96; *Dumitru Popescu nr. 1*, citată anterior, § 61, și *Tahsin Acar împotriva Turciei* [MC], nr. 26.307/95, § 216, CEDO 2004-III).

46. În speță, Curtea constată, în mod similar Guvernului, că fișa medicală din 1 decembrie 2000 nu menționează niciun fel de leziune. De asemenea, în afară de declarațiile și plângerile reclamantului, singurul element din dosar care indică faptul că acesta ar fi putut fi bătut de polițiști la data de 28 noiembrie 2000 este mențiunea din fișa medicală întocmită la locul de detenție, conform căreia acesta a fost tratat pentru o nevralgie intercostală pe 19 și 26 februarie 2001, ceea ce ar putea dovedi existența unei coaste fisurate sau rupte în timpul pretinsei agresiuni. Or, reclamantul a primit îngrijiri abia după 3 luni de la agresiunea pretinsă. Totuși, acesta nu s-a plâns niciodată de un refuz din partea autorităților penitenciarului de a-i oferi îngrijiri medicale în timpul detenției sale.

În plus, reclamantul ar fi putut face o radiografie imediat după ce a fost pus în libertate, pentru a evidenția sechelele din zona coastelor, cauzate de violențele la care pretinde că a fost supus de polițiști.

47. De asemenea, Curtea trebuie să observe incoerențele din declarațiile făcute de reclamant în ceea ce privește tratamentele la care ar fi fost supus: în plângerea sa din data de 29 martie 2002 acesta pretindea că a suferit lovituri la cap și coaste, în vreme ce, în plângerea sa din 4 aprilie 2004, acesta pretindea că a primit lovituri la cap, nas și stomac.

48. Desigur, neefectuarea unei expertize medicale în cel mai scurt timp, faptul că procurorul nu a audiat reclamantul sau martorii, precum și ritmul lent al cercetărilor afectează credibilitatea faptelor stabilite de autoritățile interne. Cu toate acestea, Curtea consideră că aceste aspecte privesc mai degrabă eficiența anchetei desfășurate în speță și prin urmare că este vorba de o problemă diferită de încălcarea materială pretinsă în temeiul art. 3 din Convenție; de altfel, Curtea va reveni mai târziu asupra acestui aspect (*mutatis mutandis*, *Dumitru Popescu nr. 1*, citată anterior, § 67).

49. Prin urmare, după ce a apreciat toate elementele relevante, Curtea consideră că reclamantul nu a dovedit „dincolo de orice îndoială rezonabilă” că, la data de 28 noiembrie 2000, acesta a fost supus de către autorități unor tratamente contrare art. 3 din Convenție.

Rezultă că, în speță, nu a fost încălcat art. 3 din Convenție sub aspect material.

II. Asupra pretensei încălcări a art. 3 din Convenție sub aspect procedural

50. Reclamantul se plânge de modul în care autoritățile au răspuns acuzațiilor sale de rele tratamente și de rezultatul cercetărilor efectuate.

A. Asupra admisibilității

51. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De altfel, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Așadar, urmează să fie declarat admisibil.

B. Asupra fondului

1. Argumentele părților

52. Reclamantul consideră că ancheta efectuată de procuror ca urmare a acuzațiilor sale de rele tratamente nu a fost eficientă.

53. Acesta reiterează că parchetul nu i-a audiat pe cei 5 martori menționați în raportul Comitetului Helsinki din România, care ar fi văzut urmele leziunilor sale, nici pe reprezentanții acestei organizații, ceea ce, în opinia acestuia, constituie o eroare evidentă a autorităților. În plus, din cei 2 avocați audiați, A.R. nu îl reprezenta pe reclamant la data de 28 noiembrie 2000 și dosarul anchetei nu conținea elemente care să permită stabilirea faptului că L.T. și L.B. erau aceeași persoană, dar că aceasta își schimbase numele de familie în intervalul cuprins între cele două date.

54. De asemenea, acesta pretinde că fișa medicală din data de 1 decembrie 2000 nu este utilă, deoarece aceasta nu conține nicio mențiune privind existența sau absența leziunilor.

55. Guvernul subliniază că autoritățile nu au rămas inactive, ci au desfășurat investigații aprofundate și eficiente, examinând toate mijloacele de probă.

56. Acesta susține, de asemenea, că anchetatorii erau procurori civili care beneficiau de o situație de independență în raport cu polițiștii învinuiți.

2. Motivarea Curții

57. Curtea a declarat de mai multe ori că, atunci când o persoană afirmă, în mod susținut, că a suferit din partea poliției violențe ilicite grave și contrare art. 3, această dispoziție, combinată cu obligația generală impusă de către stat prin art. 1 din Convenție de „a recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția [sa], drepturile și libertățile definite (...) [în] Convenție”, impune, implicit, deschiderea unei anchete oficiale efective care trebuie să poată conduce la identificarea și pedepsirea persoanelor responsabile (*Assenov și alții împotriva Bulgariei*, 28 octombrie 1998, § 102, Culegere de hotărâri și decizii 1998-VIII, și *Georgescu împotriva României*, nr. 25.230/03, § 71, 13 mai 2008).

58. În cauză Curtea observă că nici în certificatul medical din data de 1 decembrie 2000 și nici în fișa medicală întocmită la locul de detenție nu apărea nicio mențiune privind o eventuală leziune. Totuși, remarcă faptul că reclamantul a susținut de mai multe ori, în fața autorităților interne, că a fost supus unor violențe. Aceasta amintește că reclamantul se afla, la momentul faptelor, sub autoritatea statului și avea mijloace limitate pentru a aduna probe. Curtea consideră că reclamantul a invocat un capăt de cerere justificabil din perspectiva art. 3. Contradicțiile din descrierile oferite de reclamant privind violențele la care acesta pretinde că fost supus nu pot schimba această concluzie [a se vedea supra, § 47, și, *mutatis mutandis*, *İpek împotriva Turciei*, nr. 25.760/94, § 116, CEDO 2004-II (extrase) și *Dumitru Popescu nr. 1*, citată anterior, § 56].

59. Curtea reține faptul că reclamantul a adus de 3 ori plângerea sa în atenția autorităților: în fața judecătoriei la data de 11 ianuarie 2001, apoi în fața parchetului la data de 29 martie 2002 și la data de 4 aprilie 2004. Doar plângerea sa din 29 martie 2002 a generat o

anchetă efectuată de procuror. Totuși, urmează să stabilească dacă această anchetă a fost efectivă (*Georgescu*, citată anterior, §72).

60. Curtea constată că reclamantul a sesizat procurorul după mai mult de un an de la incidente, ceea ce afectează calitatea probelor care pot fi strânse de anchetatori. Totuși, reclamantul se plânsese deja autorităților competente la mai puțin de două luni de la violențele pretinse, cu ocazia înfățișării sale în fața judecătoriei, la ședința de judecată din 11 ianuarie 2001.

61. În ceea ce privește această ședință, care a fost prima ocazie a reclamantului de a se plânge efectiv de rele tratamente, Curtea observă că, deși acesta a formulat plângerea, nici procurorul, nici instanța nu a solicitat efectuarea unei expertize pentru a se constata eventuale urme de leziuni și pentru a fi apreciată gravitatea acestora. Curtea reține absența unei astfel de examinări, care ar fi putut fi hotărâtoare pentru confirmarea sau infirmarea acuzațiilor de rele tratamente. Această lipsă de diligență din partea statului a diminuat considerabil șansele ca autoritățile să desfășoare o anchetă efectivă în speță.

62. Curtea reține faptul că aceste deficiențe nu exonerau autoritățile de obligația de a folosi toate mijloacele aflate la dispoziția lor pentru a stabili dacă reclamantul a fost sau nu victima unor rele tratamente aplicate de poliție, cel mai târziu cu ocazia anchetei desfășurate ca urmare a plângerii reclamantului din 29 martie 2002 (*L.Z.*, citată anterior, § 35-36).

63. Or, Curtea observă că procurorul nu a audiat decât 2 dintre avocații desemnați din oficiu, că unul dintre aceștia (A.R.) nu asistase reclamantul la 28 noiembrie 2000 și că există în continuare îndoieli cu privire la identitatea celui alt avocat audiat de procuror (L.T.), având în vedere că numele de familie nu sunt identice (a se vedea supra, § 8 și 25). În ceea ce îl privește pe reclamant, acesta nu a fost audiat în persoană de procuror. De asemenea, procurorul nu a audiat alți martori, în special codeținuții reclamantului, și nu a întreprins niciun demers pentru a verifica lista celor 5 potențiali martori menționați în raportul Comitetului Helsinki din România pentru a susține acuzațiile reclamantului. Desigur, din dosar nu reiese faptul că reclamantul a propus martori sau a insistat ca aceștia să fie audiați; cu toate acestea, având în vedere gravitatea acuzațiilor făcute de reclamant, Curtea consideră că era obligația procurorului să ia toate măsurile necesare pentru a elucida faptele.

64. Având în vedere cele de mai sus și ținând seama de circumstanțele specifice ale cauzei, Curtea consideră că ancheta desfășurată de autorități a fost insuficientă.

Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 3 din Convenție sub aspect procedural.

III. Asupra pretenției încălcării a art. 6 din Convenție

65. Reclamantul consideră că nu a beneficiat de un proces echitabil în sensul art. 6 § 1 și 3 c) din Convenție, care prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil (...), de către o instanță (...) care va hotărî [...] asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. (...)

3. Orice acuzat are, în special, dreptul: (...)

c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;“.

66. În special, reclamantul pretinde că procurorul a refuzat asistența sa din partea unui avocat ales la interogatoriul din 28 noiembrie 2000 și că avocatul desemnat din oficiu nu i-a oferit suficientă asistență, având în vedere că acesta a asistat la agresiunea sa. În plus, acesta consideră că instanțele nu au încercat să clarifice circumstanțele incidentului din noaptea de 17 spre 18 septembrie 2000, ci s-au limitat să țină seama de mărturiile polițiștilor. De altfel, instanțele au ignorat complet declarația lui S.C., care a depus mărturie în fața instanței că fusese constrâns de procuror să facă declarații împotriva reclamantului. În cele din urmă,

instanțele nu au luat niciodată în considerare posibilitatea ca, în ciuda depozițiilor martorilor, polițiștii să fi fost în stare de ebrietate și astfel să își fi depășit atribuțiile legale.

A. Asupra admisibilității

67. Guvernul invocă neepuizarea căilor de atac interne, susținând că reclamantul nu a invocat niciun capăt de cerere privind lipsa de eficiență a apărării sale asigurate din oficiu în cursul procedurilor de apel ori în recurs.

De asemenea, Guvernul susține că reclamantul nu a respectat termenul de 6 luni pentru sesizarea Curții. Astfel, acesta susține că, în măsura în care judecătoria nu a răspuns plângerii sale, Curtea va putea reține că acesta nu avea la dispoziție nicio cale de recurs efectivă pentru a corecta această pretinsă eroare și că, prin urmare, termenul de 6 luni a început să curgă din data de 15 februarie 2001, dată la care instanța a pronunțat hotărârea. Or, introducând cererea sa la 12 septembrie 2002, reclamantul nu a respectat termenul stabilit de Convenție în acest scop.

68. În ceea ce îl privește, reclamantul respinge susținerile Guvernului. În ceea ce privește epuizarea căilor de atac interne, acesta pretinde că plângerea sa referitoare la lipsa eficienței apărării asigurate de avocații desemnați din oficiu a fost respinsă de parchet, prin rezoluția de neîncepere a urmăririi penale din data de 26 aprilie 2005, care nu i-a fost comunicată niciodată. Acesta invocă hotărârea pronunțată de Curte cu privire la cererea sa anterioară (*Rupa nr. 1*, citată anterior).

69. Curtea face trimitere la raționamentul pe care l-a dezvoltat pentru a decide respingerea excepției privind neepuizarea căilor de atac interne, invocată de Guvern în ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe art. 3 din Convenție, menționată anterior (paragrafele 37-41). Aceasta consideră că același raționament este valabil în privința excepției privind capătul de cerere întemeiat pe art. 6. Prin urmare aceasta nu va fi reținută.

70. În ceea ce privește alegațiile privind nerespectarea termenului de 6 luni, Curtea observă că hotărârea definitivă a fost publicată în speță la data de 18 aprilie 2002, adică cu mai puțin de 6 luni înainte de data la care a fost introdusă prezenta cerere, la 12 septembrie 2002. În plus, în ceea ce privește rezoluția de neîncepere a urmăririi penale, pronunțată de parchet la 26 aprilie 2005, dat fiind faptul că aceasta nu a fost comunicată niciodată reclamantului, termenul de 6 luni nu se ia în considerare.

De asemenea, Curtea observă că, în Cauza Rupa nr. 1, citată anterior, aceasta a respins o excepție similară ridicată de Guvern, motivând că omisiunea reclamantului de a informa instanțele cu privire la dificultățile pe care le întâmpina în pregătirea apărării sale nu poate exonera autoritățile de obligația de a reacționa pentru a garanta eficiența reprezentării sale (*Rupa nr. 1*, citată anterior, § 230). Aceasta consideră că circumstanțele celor două cauze fiind similare, în special în privința situației speciale a reclamantului, același raționament se aplică și în speță (a se vedea, de asemenea, mai jos, paragraful 79).

În aceste condiții excepțiile preliminare ale Guvernului nu pot fi reținute.

71. În cele din urmă, Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De altfel, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, urmează să fie declarat admisibil.

B. Asupra fondului

1. Argumentele părților

72. Reclamantul susține că lipsa continuității în apărarea sa de către avocații numiți din oficiu, precum și desemnarea acestor avocați chiar în ziua actului procesual când era necesară prezența lor au afectat considerabil calitatea reprezentării sale. Acesta susține că mențiunea pe care a făcut-o în mandatul de arestare, conform căreia acesta fusese arestat în lipsa unui avocat (§ 9), se referea la faptul că avocatul numit din oficiu avusese o atitudine pasivă și nu îi oferise o apărare reală în fața procurorului.

73. Guvernul remarcă faptul că pe tot parcursul procedurii penale reclamantul a fost asistat de un avocat, fie numit din oficiu, fie ales, și că acesta nu s-a plâns niciodată baroului de prestația avocaților săi, nici nu a solicitat procurorului înlocuirea vreunuia din avocații desemnați din oficiu. Cu ajutorul avocaților săi, reclamantul a putut să își prezinte apărarea și cererile sale au putut fi examinate de către autorități.

2. Motivarea Curții

74. Având în vedere că cerințele paragrafului 3 al art. 6 reprezintă aspecte specifice dreptului la un proces echitabil garantat de paragraful 1, Curtea va examina capetele de cerere ale reclamantului din perspectiva acestor două texte coroborate (*Doorson împotriva Țărilor de Jos*, 26 martie 1996, § 66, Culegere de hotărâri și decizii 1996-II, și *Rupa nr. 1*, citată anterior, § 221).

75. Curtea face trimitere la principiile generale pe care le aplică în materie de echitate a procedurii penale (*Salduz împotriva Turciei* [MC], nr. 36.391/02, §§ 50-51, 27 noiembrie 2008, și *Rupa nr. 1*, citată anterior, §§ 221-226). În special, Curtea amintește că etapa procesuală care se desfășoară înainte de sesizarea instanței este, de asemenea, acoperită de garanțiile prevăzute la art. 6 § 3, Curtea stabilind deja că nerespectarea inițială a acestor garanții riscă să compromită grav echitatea procesului (*Salduz*, citată anterior, § 50). În plus, simpla numire a unui avocat nu asigură prin ea însăși eficiența asistenței pe care acesta o poate acorda acuzatului, ci art. 6 § 3 c) obligă autoritățile naționale competente să intervină în cazul în care carențele în apărare ale unui avocat numit din oficiu sunt vădite sau dacă sunt informate suficient cu privire la acest lucru printr-o altă modalitate (*Artico împotriva Italiei*, 13 mai 1980, § 33, seria A nr. 37, și *Rupa nr. 1*, citată anterior, §§ 225-226).

76. În speță, Curtea reține, în primul rând, faptul că reclamantul a acceptat, în lipsa mijloacelor necesare pentru a-și angaja propriul avocat, să fie reprezentat de un avocat numit din oficiu în cursul cercetării penale. De asemenea, aceasta observă că cel puțin o dată în cursul acestei etape reclamantul a făcut o declarație în absența unui avocat.

Totuși, nu reiese clar din dosar dacă era vorba de prima declarație a acestuia, iar reclamantul nu susține acest lucru.

În orice caz, din fapte reiese că este vorba despre un episod izolat și autoritățile nu au încercat niciodată să limiteze dreptul reclamantului de a fi asistat de un avocat (*a contrario*, *Salduz*, citată anterior, § 56). Desigur, reclamantul a declarat în fața judecătoriei, în timpul interogatoriului, că procurorul îl împiedicase să angajeze un avocat (supra, § 14). Totuși, Curtea observă că acesta nu a dovedit aceste acuzații și că, în afară de declarația olografă susmenționată, a fost asistat mereu de un avocat.

77. Curtea reține faptul că, în această declarație, reclamantul a susținut că cei 2 polițiști din patrula de securitate erau în stare de ebrietate și că îl amenințaseră, argument pe care l-a reiterat pe tot parcursul procedurii.

În plus, în declarația respectivă reclamantul susținea că nu își mai amintește ce s-a întâmplat după ce a fost arestat pe stradă de polițiști. Or, atunci când a beneficiat de un avocat, fie numit din oficiu - în fața procurorului, fie ales - în fața instanței, reclamantul și-a modificat declarația inițială, recunoscând că i-a dat o palmă lui E.A.

Curtea constată că declarațiile făcute în prezența avocatului reclamantului au fost cele utilizate de instanțe pentru a-și întemeia hotărârile, și nu declarația pe care acesta a dat-o fără reprezentant (*a contrario*, *Salduz*, citată anterior, § 57).

78. În cele din urmă reclamantul și-a retractat în fața Curții acuzațiile conform cărora ar fi fost arestat în absența unui avocat (§ 72).

79. Curtea trebuie să rețină faptul că reclamantul nu s-a plâns în fața autorităților naționale de o deficiență a reprezentării sale din oficiu; de fapt, reclamantul nu i-a reproșat avocatului numit din oficiu decât faptul că acesta ar fi asistat fără să intervină la violențele a căror victimă pretinde că a fost. Or, aceste acuzații nu au fost dovedite (supra, § 49). În plus,

acestea nu fac referire la prestația de avocat sau la calitatea apărării și, prin urmare, nu sunt relevante în speță.

80. De altfel, ca urmare a plângerilor penale formulate de reclamant, procurorul a concluzionat că acesta beneficiase de o apărare adecvată în cursul procedurii. Totuși, această constatare ar trebui apreciată cu o oarecare circumspecție, în măsura în care reclamantul nu a avut posibilitatea de a o contesta, procurorul omițând să îi comunice Rezoluția din 26 aprilie 2005 (a se vedea, mai sus, paragraful 39).

81. Curtea observă că în fața instanței reclamantul a beneficiat de prezența unui avocat ales. Faptul că acesta a schimbat avocații de mai multe ori și că uneori ar fi recurs din nou la avocați din oficiu nu poate fi imputat, în niciun caz, statului.

82. Curtea consideră că, în circumstanțele cauzei, prezența în fața instanțelor a apărătorilor aleși a putut remedia eventualele dificultăți legate de reprezentarea sa în fața parchetului, cu atât mai mult cu cât acesta și-a menținut declarațiile pe tot parcursul procedurii și nu s-a plâns de ineficiența apărării sale din oficiu.

83. Apreciind procedura în ansamblul ei, Curtea ajunge la concluzia că autoritățile au luat măsuri adecvate pentru a-i garanta reclamantului o apărare și o reprezentare eective.

84. În cele din urmă, având în vedere informațiile pe care le are la dispoziție și întrucât nu poate avea cunoștință decât în mod limitat de erorile de fapt sau de drept imputate jurisdicțiilor interne, cărora le revine cu prioritate sarcina de a examina faptele și de a interpreta și aplica dreptul intern (*Brualla Gómez de la Torre împotriva Spaniei*, 19 decembrie 1997, § 31, Culegere 1997-VIII; și *García Ruiz împotriva Spaniei* [MC], nr. 30.544/96, § 28, CEDO 1999-I), Curtea consideră că nu există nicio aparență de arbitrar în modul în care instanțele interne au judecat acțiunea penală îndreptată împotriva reclamantului.

85. În consecință, nu a fost încălcat dreptul reclamantului la un proces echitabil în sensul art.6 § 1 și 3 c) din Convenție.

IV. Asupra pretensei încălcări a art. 13 din Convenție

86. Invocând art. 13 din Convenție, coroborat cu art. 3, reclamantul se plânde de faptul că în dreptul român nu există o cale de atac efectivă care i-ar fi permis să se plângă de relele tratamente din data 28 noiembrie 2000 și să remedieze încălcările pretinse. Art. 13 prevede următoarele:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de (...) Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

A. Asupra admisibilității

87. Guvernul atrage atenția asupra faptului că nu a identificat în formularul depus de reclamant un eventual capăt de cerere care să se refere la pretinsa absență a unei căi de atac pentru a se plânde de violențele la care ar fi fost supus reclamantul la 28 noiembrie 2000.

88. Reclamantul face trimitere la formularul de cerere.

89. Asemeni reclamantului, Curtea observă că acesta a prezentat într-adevăr capătul de cerere în formular. Prin urmare, argumentul Guvernului nu poate fi reținut.

90. De asemenea, Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. În plus, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Asupra fondului

1. Argumentele părților

91. Reclamantul consideră că nu a avut la dispoziție o cale de atac efectivă.

92. Guvernul reiterează argumentele pe care le-a prezentat din perspectiva art. 3 din Convenție în ceea ce privește căile de atac aflate la dispoziția reclamantului. Acesta invocă Hotărârea *Stoica*, citată anterior, §§ 101-110.

2. Motivarea Curții

93. Curtea face trimitere la principiile generale care decurg din jurisprudența sa referitoare la art. 13 din Convenție (*Rupa nr. 1*, citată anterior, §§ 185-186).

94. Aceasta amintește că a concluzionat deja, în speță, că reclamantul a invocat un capăt de cerere justificabil din perspectiva art. 3 din Convenție (supra, § 58). Prin urmare, art. 13 este aplicabil în speță (*Rupa nr. 1*, citată anterior, § 187, și *Cobzaru împotriva României*, nr. 48.254/99, § 83, 26 iulie 2007).

95. Curtea consideră că plângerea împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale, formulată în temeiul art. 278¹ din Codul de procedură penală, calea de atac invocată de Guvern, nu ar fi fost efectivă în speță din motivele pe care le-a menționat cu ocazia analizei art. 3, sub aspect procedural (supra, § 37-41).

96. În plus, Curtea constată că Guvernul nu prezintă niciun element de natură să conducă la o concluzie diferită în temeiul art. 13, nici nu propune alte căi de atac care ar fi putut îndeplini cerințele articolului respectiv.

97. Prin urmare, aceste elemente îi sunt suficiente Curții pentru a concluziona că a fost încălcat art. 13, coroborat cu art. 3 din Convenție în această privință.

V. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

98. Conform art. 41 din Convenție:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoloalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

99. Reclamantul pretinde 123.000 euro (EUR) pentru prejudiciul moral pe care l-ar fi suferit, în principal, din cauza relexor tratamente aplicate de agenții statului și ca urmare a lipsei reacției autorităților la plângerile sale.

100. Guvernul susține că nu există o legătură de cauzalitate între prejudiciul pretins și suma solicitată de reclamant. În plus, acesta susține că suma este excesivă în raport cu jurisprudența Curții în materie și că o constatare a existenței unei încălcări a Convenției ar putea constitui prin ea însăși o reparație suficientă a prejudiciului moral ce se pretinde a fi fost suferit.

101. Curtea consideră că reclamantul trebuie să fi încercat puternice sentimente de umilință, neliniște, frustrare și nesiguranță, cauzate de lipsa reacției autorităților la doleanțele sale (*Rupa nr. 1*, citată anterior, § 251).

102. De asemenea, aceasta observă că art. 465 din Codul de procedură penală oferă oricărei persoane care a obținut o hotărâre definitivă din partea Curții posibilitatea de a solicita redeschiderea procedurii interne pentru a obține repararea încălcării constatate.

103. În lumina considerentelor precedente, Curtea consideră că trebuie să i se acorde reclamantului suma de 5.200 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

104. Reclamantul solicită totodată 6.800 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața Curții, din care 50 EUR pentru cheltuielile de corespondență și 6.750 EUR pentru onorariul avocatului, sumă care urmează să îi fie plătită direct reprezentantului său.

105. Guvernul susține că cererea reclamantului referitoare la onorariul avocatului este speculativă și exagerată.

106. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilesc realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al cuantumului lor. În speță, ținând seama de documentele pe care le deține și de jurisprudența sa, Curtea apreciază rezonabilă suma de 5.000 EUR cu titlu de cheltuieli de judecată pentru procedura în fața Curții și o acordă reclamantului, sumă care urmează să fie

plătită direct domnului Dan Mihai (*Marian Niță împotriva României*, nr. 28.162/05, § 67, 7 decembrie 2010).

C. Dobânzi moratorii

107. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu 3 puncte procentuale.

Pentru aceste motive,
CURTEA

1. declară, în unanimitate, restul capetelor de cerere admisibile;
2. hotărăște, în unanimitate, că nu a fost încălcat art. 3 din Convenție sub aspect material;
3. hotărăște, în unanimitate, că a fost încălcat art. 3 din Convenție sub aspect procedural;
4. hotărăște, cu 4 voturi la 3, că nu a fost încălcat art. 6 § 1 și 3 c) din Convenție;
5. hotărăște, în unanimitate, că a fost încălcat art. 13 din Convenție;
6. hotărăște, în unanimitate:
 - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de 3 luni de la data rămânării definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție:
 - (i) 5.200 EUR (cinci mii două sute euro), cu titlu de prejudiciu moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
 - (ii) 5.000 EUR (cinci mii euro) pentru cheltuielile de judecată, sumă ce se va plăti direct domnului Dan Mihai, care a reprezentat reclamantul în calitate de avocat;
 - b) că sumele în cauză vor fi convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății;
 - c) că de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății aceste sume vor fi majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu 3 puncte procentuale;

7. respinge, cu 4 voturi la 3, cererea de reparație echitabilă pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 19 iulie 2011, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Josep Casadevall, Santiago Quesada,

președinte grefier

În conformitate cu art. 45 § 2 din Convenție și cu art. 74 § 2 din regulament, este anexată la prezenta hotărâre opinia separată a judecătorilor Gyulumyan, Ziemele și Poalelungi.

Opinia separată a judecătorilor Gyulumyan, Ziemele și Poalelungi

1. Nu putem subscrie la concluzia neîncălcării art. 6 § 1 și 3 c), la care a ajuns majoritatea în prezenta cauză. În special, amintim că etapa procesuală care se desfășoară înainte de sesizarea instanței este, de asemenea, acoperită de garanțiile prevăzute la art. 6 § 3, Curtea stabilind anterior că nerespectarea inițială a acestor garanții riscă să compromită grav echitatea procesului (*Salduz împotriva Turciei* [MC], nr. 36.391/02, §§ 50-51, 27 noiembrie 2008, § 50). În plus, simpla numire a unui avocat nu asigură prin ea însăși eficiența asistenței pe care acesta o poate acorda acuzatului; art. 6 § 3 c) obligă autoritățile naționale competente să intervină în cazul în care carența unui avocat numit din oficiu este vădită sau dacă sunt informate cu privire la acest lucru printr-o altă modalitate (*Artico împotriva Italiei*, 13 mai 1980, § 33, seria A nr. 37, și *Rupa împotriva României* (nr. 1), nr. 58.478/00, §§ 225-226, 16 decembrie 2008).

2. În speță, observăm, în primul rând, că reclamantul, în lipsa mijloacelor suficiente pentru a-și angaja propriul avocat, a acceptat să fie reprezentat de un avocat numit din oficiu în cursul urmăririi penale.

Cu toate acestea, cel puțin o dată în cursul acestei etape reclamantul a făcut o declarație fără prezența unui avocat. Rezultă că statul nu a asigurat prezența unui apărător pentru acest act, care a avut loc chiar la începutul urmăririi penale și, prin urmare, era de natură să compromită grav echitatea întregii proceduri penale.

3. În plus, observăm că, în fața parchetului, cel puțin 3 avocați diferiți au fost desemnați din oficiu pentru a reprezenta partea în cauză pentru actele de procedură. De asemenea, desemnarea acestora pare să fi avut loc chiar în ziua actului în cauză.

În aceste circumstanțe este greu de crezut că avocații în cauză au dispus de timpul necesar să studieze dosarul și, după caz, să discute cu reclamantul pentru a pregăti apărarea acestuia (*Daud împotriva Portugaliei*, 21 aprilie 1998, § 39, Culegere de hotărâri și decizii 1998-II, și *Goddi împotriva Italiei*, 9 aprilie 1984, § 31, seria A nr. 76).

Cu siguranță, în fața instanței, reclamantul a beneficiat de prezența unor avocați aleși. Cu toate acestea, considerăm că prezența acestora alături de reclamant, în fața instanțelor, nu a putut remedia lacunele în ceea ce privește reprezentarea acestuia în fața parchetului.

4. În această privință, Guvernul nu a putut stabili că o plângere la barou referitoare la aspectele invocate ar fi constituit o cale de atac efectivă. De fapt, nu vedem cum ar fi fost posibil acest lucru, în măsura în care problema din prezenta cauză nu rezultă din acte individuale ale avocaților numiți din oficiu, ci mai degrabă din caracterul discontinuu al apărării și din lipsa de timp pentru ca avocații să poată pregăti cauza. Or, aceste aspecte sunt mai degrabă legate de sistemul care, cel puțin în speță, a permis autorităților să numească avocați diferiți, chiar în ziua actului de procedură în cauză, fără să le ofere posibilitatea de a se familiariza cu dosarul reclamantului sau de a discuta cu acesta.

În orice caz, reclamantul a adus la cunoștința autorităților lacunele reprezentării sale din oficiu; în special, acesta s-a plâns, atunci când a fost audiat de judecătoria, că avocatul

numit pentru apărarea sa ar fi asistat, fără să intervină, la violențele a căror victimă pretinde că a fost, dar plângerea sa nu a primit niciun răspuns.

5. Deși reclamantul nu a putut dovedi faptul că a fost supus unor violențe în prezența avocatului, este posibil ca însuși faptul că era convins de acest lucru să îi fi slăbit în mod rezonabil încrederea în sistemul de asistență din oficiu.

În plus, ca urmare a plângerilor penale formulate de reclamant, procurorul a concluzionat că acesta beneficiase de o apărare adecvată în cursul procedurii. Totuși, reclamantul nu a avut posibilitatea de a contesta aceste concluzii, în măsura în care procurorul nu i-a comunicat Rezoluția din data de 26 aprilie 2005.

6. Pentru motivele menționate anterior, considerăm că autoritățile nu au luat măsuri pentru a garanta reclamantului o apărare și o reprezentare efectivă și, astfel, nu și-au îndeplinit obligația de a reacționa pentru a garata efectivitatea reprezentării acestuia.

Concluzionăm că a fost încălcat dreptul reclamantului la un proces echitabil în sensul art. 6 § 1 și 3 c) din Convenție.